

LMD

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

Høringsnotat

---

10. oktober 2008

Forslag til endringer i forskrift om kvoteordningen for melk - kvoteleie mv.

Innhold

1. Innledning	3
2. Forslagets hovedtrekk	3
2.1 Endringer som følge av jordbruksoppgjøret.....	3
2.2 Forslag til andre endringer i kvoteforskriften.....	3
3. Innføring av kvoteleie	4
3.1 Bakgrunn	4
3.2 Hovedregel om kvoteleie i ny § 10	5
3.2.1 Utleier og leietaker.....	5
3.2.2 Kvotelek.....	5
3.2.3 Leveransekravet	6
3.2.4 Utleiekvantum	6
3.2.5 Leieperiode.....	7
3.2.6 Begrensning i leieadgang	7
3.2.7 Søknad mv.....	7
3.2.8 Overgangsordninger	8
3.3 Endringer som følge av innføring av kvoteleie.....	8
3.3.1 Endringer i § 4.....	8
3.3.2 Endringer i § 5.....	9
3.3.3 Forholdet til § 6.....	9
3.3.4 Endringer i § 9.....	10
3.3.5 Endringer i § 14.....	10
3.3.6 Endringer i § 15.....	10
3.3.7 Endringer i § 22.....	11
4. Krav til beiting ved samarbeid i beitesesongen.....	11
4.1 Gjeldende rett.....	11
4.2 Departementets vurdering og forslag.....	11
5. endring i omsetningsregioner	12
6. Avvikling av egne regler for ektefeller/samboere.....	13
6.1 Gjeldende rett.....	13
6.2 Departementets vurdering og forslag.....	14
7. Presisering av klagenemndas mandat	15
7.1 Gjeldende rett.....	15
7.2 Departementets vurdering og forslag.....	15
8. Øvrige endringer.....	15
8.1 Oppdatering av i § 4	15
8.2 Oppheving av utdaterte bestemmelser.....	16

1. INNLEDNING

På bakgrunn av jordbruksoppgjøret 2008, foreslår Landbruks- og matdepartementet en rekke endringer i *forskrift 7. januar 2003 nr. 14 om kvoteordningen for melk* (heretter kalt kvoteforskriften). Departementet har i forlengelsen av dette arbeidet også sett behov for en revisjon av andre bestemmelser i forskriften.

Vedlagt dette høringsnotatet følger utkast til forskrift om endring av forskrift om kvoteordningen for melk, jf. vedlegg 1, og sammenstilt forslag til endringer i forskrift, der de foreslåtte endringene er markert med kursiv (forslag til ny tekst) og overstrykninger (forslås opphevet), jf. vedlegg 2.

Det tas sikte på at forskriftsendringene trer i kraft 1. januar 2009.

2. FORSLAGETS HOVEDTREKK

2.1 Endringer som følge av jordbruksoppgjøret

I jordbruksforhandlingene i 2008 ble avtalepartene enige om å innføre mulighet for kvoteleie for enkeltbruk opp til kvotetakene. Videre ble det oppnådd enighet om at melkeproduksjon som foregår gjennom samarbeid i sommersesongen, også må oppfylle vilkårene for å motta beitetilskudd. Avtalepartene ble også enige om at omsetningsregionen for kjøp og salg av melkekvoter som i dag består av fylkene Akershus, Oslo, Vestfold og Østfold splittes i tre regioner, hvor Akershus og Oslo utgjør én region og Vestfold og Østfold hver sin region.

Ut over de foreslåtte endringene som følger av det som er gjengitt ovenfor, ble det i jordbruksoppgjøret 2008 varslet en mer helhetlig gjennomgang av regelverket for kvoteordningen for melk. Dette arbeidet er ikke sluttført. I den grad gjennomgangen medfører behov for ytterligere endringer i kvoteforskriften, vil departementet komme tilbake til dette i en egen høringssak.

2.2 Forslag til andre endringer i kvoteforskriften

Utover de endringene som følger av jordbruksoppgjøret, ser departementet også behov for andre endringer og justeringer av forskriften, blant annet knyttet til bestemmelser for beregning av felles kvote for ektefeller/samboere.

Etter revisjon av produksjonstilskuddsregelverket og avviklingen av aktivitetskravet for samdrifter, mener Landbruks- og matdepartementet at det ikke lenger er grunn til å behandle ektefeller/samboere med felles melkeproduksjon på en særskilt måte innenfor regelverket for samdrifter. Dette innebærer at de vanlige reglene for samdrifter bør kunne anvendes også der ektefeller/samboere med hver sin melkekvote

skal gå sammen med hverandre og/eller sammen med andre om felles melkeproduksjon.

På bakgrunn av at departementet den 26. mars 2008 fastsatte egen instruks for Klagenemnda for kvoteordningen for melk (klagenemnda), foreslår departementet nå en presisering av klagenemndas mandat i kvoteforskriften.

I tillegg blir det foreslått enkelte justeringer i forskriften som følge av oppheving av utdaterte bestemmelser.

3. INNFØRING AV KVOTELEIE

Departementet foreslår at hovedregel for ordningen for kvoteleie blir inntatt som ny § 10. Samtidig foreslås nåværende § 10, om felles kvote for ektefeller/samboere, opphevet.¹ Som følge av innføringen av kvoteleie, foreslår departementet også endringer i flere enkeltbestemmelser i kvoteforskriften. Forslagene vil bli nærmere utdypet nedenfor.

3.1 Bakgrunn

I jordbruksoppgjøret 2008 besluttet avtalepartene å innføre mulighet for kvoteleie for enkeltbruk. Bakgrunnen for å innføre kvoteleie var et ønske fra partene om å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk. I Stortingsproposisjon nr. 69 (2007-2008) heter det:

”Å åpne for kvoteleie fører til at fleksibiliteten i kvoteordningen økes, både ved at produksjonen bedre kan tilpasses kapasiteten på bruket og ved at kvoter fra ulike bruk kan leveres felles uten at dette må organiseres som en samdrift. Bedre kvote- og kapasitetsutnyttelse kan oppnås ved at «overflødig» kvote kan leies ut og ved at kvote kan leies inn for å bruke uutnyttet kapasitet. Bedre utnyttelse av kvotene vil over tid gi mindre mengde sovende kvote. Å åpne for kvoteleie vil videre gjøre det mulig å øke kvoten uten å binde opp kapital i kvotekjøp.”

I sluttprotokollen fra jordbruksoppgjøret 2008 (heretter kalt sluttprotokollen 2008) fremgår det under kapitlet om ”Leie av kvoter”:

”For å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk er partene enige om at det innføres mulighet for leie av melkekvote for enkeltbruk, opp til kvotetakene, dvs. 400 000 liter for kumelk og 200 000 liter for geitmelk. Leie av kvoter må foregå innenfor fylket/omsetningsregionen. Det vil ikke være antalls- og avstandsbegrensinger knyttet til ordningen.

---

¹ Se nærmere i kapittel 6.

Gitt begrensingene som er beskrevet ovenfor, kan eier av landbrukseiendom med melkekvote leie kvote. Eier av landbrukseiendom med aktiv kvote kan leie ut kvote. Kvoteleieprisen reguleres ikke. Minimumsperiode for avtale om kvoteleie settes til fem år. Leieavtalene godkjennes av Statens landbruksforvaltning, og har virkning fra påfølgende kvoteår. Forslaget innebærer videre at det ikke skal være restriksjoner på hvor stor mengde kvote som kan leies/leies ut, eller hvor mange produsenter det kan leies av/leies til. Det tas sikte på at leieavtaler for kumelk kan inngås med virkning fra kvoteåret som starter 01.03.09. Leieavtaler for geitmelkkvoter kan inngås med virkning fra kvoteåret som starter 01.01.10.

Partene vil videreføre regelverket for maksimal kvote for henholdsvis enkeltbruk og samdrifter, samt antalls- og avstandsbegrensningen for samdrifter.”

Disse føringene danner rammen for utformingen av nytt regelverk for kvoteleie.

3.2 Hovedregel om kvoteleie i ny § 10

Utkast til bestemmelser om kvoteleie i § 10 tar utgangspunkt i vilkår knyttet til eier av landbrukseiendom som skal *leie ut kvote*. Årsaken til dette er at de viktigste vilkårene for kvoteleie, gitt i sluttprotokollen 2008, er knyttet til utleiers kvote.

I det følgende tas det utgangspunkt i oppbygningen av ny § 10.

3.2.1 Utleier og leietaker

Det følger av sluttprotokollen 2008 at kun *eier* av landbrukseiendom med melkekvote kan leie ut hele eller deler av eiendommens kvote. Departementet foreslår at dette kravet nedfelles i § 10 første ledd. Forpakter kan med andre ord ikke leie ut eiendommens kvote. Departementet legger videre opp til at eier, som har forpaktet bort landbrukseiendom med melkekvote, må bekrefte at forpakter samtykker til utleie av melkeknoten. Formålet med forslaget er å beskytte forpakters interesser.

Det følger videre av sluttprotokollen 2008 at kun *eier* av landbrukseiendom med melkekvote kan leie kvote. Det vil si at også den som leier kvote må være eier av landbrukseiendom som allerede innehar kvote. Også dette kravet foreslås nedfelt i § 10 første ledd. Dette innebærer at forpaktere heller ikke kan leie kvote.

Begrunnelsen for at det kun er eier av landbrukseiendom som bør kunne stå som utleier/leietaker, er at melkeknoten blir regnet som en verdi som tilhører landbrukseiendommen. Det er derfor viktig at det er eier som tar avgjørelser om hvordan denne blir brukt.

3.2.2 Kvoteleie

Det fremgår av sluttprotokollen 2008 at partene er *”enige om at det innføres mulighet for leie av melkekvote for enkeltbruk, opp til kvotetakene, dvs. 400 000 liter for kumelk og*

200 000 liter for geitmelk.” Bestemmelsen om kvotetak er nedfelt i § 5. Her fremgår det at kvotene ikke kan overskride henholdsvis 400 000 liter for kumelk og 200 000 liter for geitmelk (kvotetakene). Kvotetaket knytter seg til kvantum melk man har kvote til å produsere/levere på.

For den som *leier inn* kvote betyr dette at produksjon på eid kvote pluss leid kvote ikke kan overstige kvotetaket.

Foretak som har kjøpt kvote ut over kvotetaket, har etter dagens regelverk ikke anledning til å produsere/levere utover denne grensen, uten at det ilegges overproduksjonsavgift. Departementet foreslår at dette også skal gjelde for *utleie* av kvote. Det understrekes at produksjon på eid kvote pluss *utleid* kvote, ikke kan overstige kvotetaket. Bakgrunnen for dette forslaget er at man ikke ønsker at melkeprodusenter kjøper kvote kun med det formål å leie den ut. Oppkjøp av melkekvote for å drive utleie vil kunne påvirke både kjøps- og leieprisen på melkekvote. Dette vil kunne ha uheldige konsekvenser for produsenter som ønsker å kjøpe eller leie inn kvote med det formål å drive egen melkeproduksjon. Det er ikke ønskelig at kvoteordningen bidrar til spekulasjoner i å oppnå fortjeneste knyttet til ren omsetning og utleie av kvote.

Departementet foreslår at kvote som leies/ leies ut også skal beregnes i medhold av § 5. Dette forslaget er inntatt i utkastets § 10 første ledd. For nærmere om dette, se omtale av endringer i § 5 nedenfor.

3.2.3 Leveransekravet

Kvoteforskriften setter nærmere krav til leveranse ved inngåelse av samdrift² og ved salg.³ Disse bestemmelsene fastslår at det må ha vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote fra landbrukseiendommen i løpet av de tre siste årene før eventuell inngåelse av samdrift eller kvotesalg. Dersom leveransekravet er oppfylt anses kvoten for å være ”aktiv”.

I sluttprotokollen 2008 fremgår det at det kun er eier av landbrukseiendom med ”aktiv” melkekvote som skal kunne leie ut kvote. Dette vil si at det også ved kvoteleie må ha vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote fra landbrukseiendommen i løpet av de siste tre årene før søknad om utleie ble sendt Statens landbruksforvaltning. Departementet foreslår at dette kravet nedfelles i § 10 første ledd nr. 1.

3.2.4 Utleiekvantum

I ordningen for kjøp av melkekvoter fra staten, er minstekvantum for innmelding satt til 2 500 liter kumelkkvote og 800 liter geitmelkkvote. Departementet foreslår at det også ved utleie av kvote skal settes et krav om minstekvantum. Ut fra en avveining av

---

² Kfr. kvoteforskriften § 9 første ledd nr. 2.

³ Kfr. kvoteforskriften § 15 første ledd nr. 4.

behovet for fleksibilitet i ordningen og hensynene til effektiv ressursbruk i forvaltningen foreslår departementet at minimumsgrensene for utleiekvantum settes til 10 000 liter kumelkkvote, og 2 000 liter geitmelkkvote til hver leietaker. Det foreslås at dette vilkåret inntas i § 10 første ledd nr. 2.

3.2.5 Leieperiode

I sluttprotokollen 2008 heter det at minimumsperiode for avtale om kvoteleie skal settes til fem år. Departementet foreslår at dette kravet nedfelles i § 10 første ledd nr. 3. I praksis innebærer dette at utleier i søknaden om inngåelse av kvoteleie, må bekrefte at det er inngått avtale om utleie av kvote for en periode på minimum 5 kvoteår. Dette er imidlertid ikke til hinder for at partene kan avtalefeste nærmere bestemmelser om for eksempel oppsigelse og heving av leieforholdet i avtaleperioden.

3.2.6 Begrensning i leieadgang

Departementet foreslår at det ikke skal være mulig å opptre som både utleier og leietaker samtidig. Dette kravet foreslås nedfelles i § 10 annet ledd. Som nevnt ovenfor, er det ikke ønskelig at melkeprodusenter skal kunne leie inn kvote kun med det formål å drive utleie. Dette gjelder uavhengig av om det er leid eller egen kvote som skal leies ut. Leie av melkekvote for å drive utleie vil kunne påvirke leieprisen på samme måte som utleie av kjøpt kvote utover kvotetaket, se nærmere i kapittel 3.2.2.

3.2.7 Søknad mv.

Departementet foreslår at det er *utleier* som skal søke Statens landbruksforvaltning om å få godkjent leieforholdet. Bakgrunnen for dette er at det er utleier som *eier* kvoten, og at de viktigste vilkårene for kvoteleie er knyttet til utleier (jf. sluttprotokollen 2008).

Det presiseres at Statens landbruksforvaltnings *godkjenning* kun knytter seg til selve leieforholdet, og ikke den underliggende leieavtalen. Leieavtalen er et rent privatrettslig forhold bestående mellom utleier og leietaker. Utleier skal på søknadsskjema kun bekrefte inngåelsen av et slikt leieforhold. Statens landbruksforvaltning foretar således aldri en vurdering av selve leieavtalens innhold. Søknadsfristen foreslås satt til 1. oktober for kumelk og 1. august for geit, jf. forslaget til § 10 tredje ledd.

I de tilfeller der leieavtalen bringes til opphør ved oppsigelse eller heving, vil det måtte oversendes dokumentasjon⁴ til Statens Landbruksforvaltning, for at oppsigelsen eller hevingen skal få virkning fra påfølgende kvoteår. Dersom det oppstår en kontraktsrettslig tvist mellom utleier/leietaker, vil Statens landbruksforvaltning måtte forholde seg til det godkjente leieforholdet, frem til det eventuelt foreligger en rettskraftig avgjørelse om at avtalen bringes til opphør.

---

⁴ Statens Landbruksforvaltning vil i Håndbok for kvoteordningen for melk gi nærmere bestemmelser om kravet til dokumentasjon mv.

3.2.8 Overgangsordninger

I sluttprotokollen 2008 heter det at leieavtaler for kumelkkvote får virkning fra kvoteåret som starter 1. mars 2009, mens leieavtaler for geitmelkkvote får virkning fra kvoteåret som startet 1. januar 2010. Ettersom forskriften foreslås satt i kraft 1. januar 2009, er den ordinære søknadsfristen⁵ for kvoteleie av kumelk overskredet. Departementet foreslår derfor at søknadsfristen for kvoteleie av kumelk, for kvotetåret som starter 1. mars 2009, flyttes til 15. januar 2009.

Som en overgangsordning foreslås det at søkere som oppfylte vilkåret om leveranse⁶ per 16. mai 2008, også kan søke om å delta i ordningen med kvoteleie innenfor ovennevnte søknadsfrister. Skjæringspunktet er satt til 16. mai fordi dette er datoen partene underskrev sluttprotokollen, og dermed formelt besluttet å åpne for kvoteleie.

Departementet foreslår at overgangsordningene nedfelles i § 10 fjerde ledd.

3.3 Endringer som følge av innføring av kvoteleie

I tillegg til vilkårene i § 10, blir flere enkeltbestemmelser i forskrift om kvoteordningen for melk foreslått endret som følge av innføringen av kvoteleie. Disse endringene utdypes nærmere nedenfor.

3.3.1 Endringer i § 4

Grunnleggende vilkår for kvoteordningen reguleres i § 4. Her fremgår hva som regnes som melkeproduksjon uten eller utover kvote. Bestemmelsen utleder dermed vilkår som må være oppfylt for at produksjonen skal anses å være innenfor kvote.

Melkeproduksjon uten eller utover kvote kan ilegges overproduksjonsavgift i medhold av § 27, jf. forskrift om avgift på jordbruksvarer og mjølk⁷ § 3.

I § 4 første ledd nr. 1 i gjeldende forskrift innebærer at kvoten skal produseres på den landbrukseiendommen kvoten tilhører. Dette er et grunnleggende prinsipp i kvoteordningen for melk. I annet ledd heter det imidlertid at første ledd nr. 1 ikke gjelder foretak som har fått beregnet kvote etter § 11 (samdrift). Kvoteleie vil måtte føre til et tilsvarende unntak fra bestemmelsen i første ledd. Departementet foreslår at unntaket for kvoteleie også tas inn i § 4 annet ledd, slik at det gjøres et unntak fra første ledd nr. 1 dersom det er inngått et leieforhold i samsvar med bestemmelsen i § 10.

Departementet ser det videre som hensiktsmessig å innføre vilkår om at kvoten produseres på leietakers landbrukseiendom. Det vil si den landbrukseiendommen der leietakers egen kvote tilhører og produseres. Dette er i tråd med et av hovedprinsippene i kvoteordningen for melk, om at melkeproduksjonen skal finne sted

---

⁵ Se nærmere under kapittel 3.2.7

⁶ Se nærmere under kapittel 3.2.3.

⁷ Forskrift 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk.

på den eiendommen kvoten tilhører. Departementet foreslår at denne bestemmelsen tas inn som § 4 andre ledd, nytt annet punktum.

3.3.2 Endringer i § 5

Det fremgår av sluttprotokollen 2008 at partene er ”*enige om at det innføres mulighet for leie av melkekvote for enkeltbruk, opp til kvotetakene, dvs. 400 000 liter for kumelk og 200 000 liter for geitmelk.*” For den som leier inn/ut kvote betyr dette at produksjon på eid kvote pluss leid/utleid kvote ikke kan overstige kvotetaket, se nærmere under kapittel 3.2.2. Departementet foreslår at dette kommer til uttrykk ved å innta begrepet ”leid kvote” i § 5 første ledd, andre og tredje punktum.

Videre foreslår departementet at leid kvote skal være gjenstand for forholdstallsregulering på lik linje med øvrig kvote. Det faktum at en kvote er leid ut skal således ikke være til hinder for at også denne kvoten er gjenstand for endringer i forholdstallet, der den til enhver tid er i produksjon. Departementet foreslår at dette kommer til uttrykk ved å innta begrepet ”*tillagt leid kvote*” i § 5 første ledd, første punktum. Ved forholdstallsjusteringer vil dette medføre at størrelsen på leid kvote endres.

På bakgrunn av de siste års reguleringer av midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift presiseres det at fritaket vil bli beregnet på den kvoten foretaket til en hver tid har rett til å produsere på. Dette uavhengig av om kvoten er eid eller leid.

Departementet legger videre til grunn at eventuelle justering av leiesummen som følge av endringer i forholdstallet og midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift, er et privatrettslig anliggende som utleier og leietaker selv bør ta stilling til ved inngåelse av leieavtalen.

3.3.3 Forholdet til § 6

Minimumskvote for ku- og geitmelk defineres i § 6. Det følger av gjeldende forskrift at en melkekvote ikke kan være mindre enn 30 000 liter for ku, og 15 000 liter for geit. Denne bestemmelsen er knyttet til innføring av kvotesystemet i 1983, da det ved første kvotetildeling ble satt et minimums antall liter et bruk kunne få tildelt kvote for. § 6 har til hensikt å regulere eid kvote.

Som kumelkkvote/geitmelkkvote i denne bestemmelsen regnes kvote som tilhører landbrukseiendommen. Utleid kvote *tilhører* opprinnelig eiendom. Melkeprodusenter som har leid ut hele eller deler av kvoten kan imidlertid bare produsere melk tilsvarende gjenværende kvote. Utleiers gjenværende kvote kan derfor settes under minimumskvote, uten at dette strider mot § 6.

3.3.4 Endringer i § 9

Vilkår for beregning av samdriftskvotefremgår i § 9. Av sluttprotokollen 2008 følger det at bare enkeltbruk kan delta i ordningen om kvoteleie. På den bakgrunn foreslås det en ny bestemmelse i § 9 første ledd nr. 6, som presiserer at kvote som tilhører landbrukseiendommer som inngår i samdrift, ikke samtidig kan inngå i leieforhold. Deltakende foretak i samdriften kan derfor verken være utleier eller leietaker av kvote.

Dette foreslås også gjort gjeldende for foretak som under dagens regelverk har fått beregnet felles kvote i medhold av någjeldende § 10 om vilkår for beregning av felles kvote for ektefeller/samboere. Dette fordi disse foretakene har fått felles kvote beregnet etter dagens § 11, med samme kvotetak som samdrifter. Ektefeller/samboere med felles kvote i medhold av § 10 slik den lyder i dag, kan derfor heller ikke stå som utleier eller leietaker av kvote. Departementet foreslår imidlertid i dette høringsnotatet at de særskilte bestemmelsene for ektefeller/samboere bortfaller fra 1. januar 2009, jf. kapittel 6, slik at endringene i § 9 kun får virkning for felles kvote beregnet fram til samme dato.

3.3.5 Endringer i § 14

Geografiske avgrensninger ved omsetning av kvote er presisert i § 14. Dagens forskrift fastslår at omsetning av kvote må skje innenfor fylke/omsetningsregion. I samsvar med sluttprotokollen 2008 skal også leie foregå innen fylke/omsetningsregion. Departementet foreslår at dette kommer til uttrykk ved å innta begrepet "leie" i § 14 første ledd.

I dagens forskrift må geitmelkkvoter omsettes innenfor satsningsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding, jf. § 14 annet ledd. Departementet foreslår at dette også skal gjelde for leie av geitmelkkvoter. Dette foreslås gjennomført ved å innta begrepet "leies/leies ut" i § 14 annet ledd. Avgrensningen av leie av geitmelkkvoter til satsningsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding er begrunnet med at det er et landbrukspolitisk mål å konsentrere geitmelkproduksjonen til disse områdene.

3.3.6 Endringer i § 15

Regler for salg av kvote fremgår i § 15. I gjeldende forskrift er det kun adgang til å selge hele kvoten. På bakgrunn av innføring av kvoteleie jf. § 10, foreslår departementet at det heller ikke skal være mulig å selge kvoten dersom hele eller deler av kvoten inngår i et leieforhold. Denne bestemmelsen foreslås inntatt i § 15 første ledd som ny nr. 5. Denne bestemmelsen har som formål å ivareta hensynet til leietager, ved at utleier ikke får mulighet til å selge kvoten i leieperioden.

3.3.7 Endringer i § 22

Kjøp av særskilt kvote til økologisk melkeproduksjon reguleres i § 22. Departementet mener at det ikke bør være mulig å leie ut slik "økologisk" kvote til konvensjonell produksjon. Departementet foreslår dette gjennomført ved å endre § 22 fjerde ledd slik at kvote kjøpt i samsvar med denne bestemmelsen, foruten salg tilbake til staten, kun kan leies ut til økologisk melkeproduksjon. Bakgrunnen for forslaget er at ordningen for kjøp av særskilt kvote til økologisk melkeproduksjon, er en del av det landbrukspolitiske målet om å fremme økologisk matproduksjon. Departementet mener at å leie ut "økologisk" kvote til produsenter som vil levere konvensjonell melk på kvoten, vil være i strid med dette formålet.

4. KRAV TIL BEITING VED SAMARBEID I BEITESESONGEN

4.1 Gjeldende rett

Forskriftens § 4 første ledd nr. 2 innebærer at foretak kun har lov til å samarbeide i beitesesongen. Formålet med denne bestemmelsen er å legge til rette for effektiv utnyttelse av beite gjennom seterdrift, samt å åpne for større muligheter for ferie og fritid. Videre skal bestemmelsen medvirke til at storfe skal sikres mulighet for fri bevegelse og mosjon på beite i minimum 8 uker i løpet av sommerhalvåret.⁸

Det har i praksis vist seg at det også etableres samarbeid i beitesesongen der det ikke foregår beiting, men bruk av store løsdriftsfjøs. For dyr som går i løsdriftsfjøs er det fritak⁹ fra det generelle kravet om fri bevegelse og mosjon på beite i minimum 8 uker i løpet av sommerhalvåret. Denne praksisen fører til redusert utnyttelse av beite. I tillegg kan den også være i strid med kravet om fri bevegelse og mosjon, dersom dyrene ikke også går i løsdriftsfjøs på den landbrukseiendommen kvoten tilhører.

Dersom et melkeforetak organiserer seg i sommersamarbeid i løsdriftsfjøs og deretter har konsentrert kalving med opphold i produksjonen i inntil 5 måneder, noe som er mulig innenfor gjeldende praksis, kan foretaket også omgå kravene i § 4 første ledd om produksjon på egen eiendom¹⁰ og normal helårsproduksjon.¹¹ Dette vil være i strid med det grunnleggende prinsippet i kvoteordningen for melk om at produksjonen skal foregå på eiendommen som kvoten tilhører.

4.2 Departementets vurdering og forslag

Avtalepartene ble i jordbruksoppgjøret 2008 enige om at melkeproduksjon som foregår gjennom samarbeid i beitesesongen, heretter skal oppfylle nærmere vilkår for å motta

---

⁸ Jf. forskrift 22 april 2002 nr. 665 om hold av storfe § 10.

⁹ Fritaket fra det generelle kravet om fri bevegelse og mosjon på beite i minimum 8 uker i løpet av sommerhalvåret, gjelder kun for dyr som går i løsdriftsfjøs *hele* året.

¹⁰ § 4 første ledd nr. 1.

¹¹ § 4 første ledd nr. 3.

beitetilskudd. Partene la i den forbindelse vekt på at en utvikling av praksis i retning av å benytte løsdriftsfjøs som en form for sommersamarbeid, er i strid med flere deler av formålet med ordningen, se nærmere ovenfor. En annen uheldig konsekvens av denne praksisen er at produsentene nyter stordriftsfordeler i løsdriftsfjøset, samtidig som de fullt ut utnytter strukturprofilen i tilskuddsordningene.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre kvoteforskriften § 4 første ledd nr. 2 slik at det klarere framgår at sommersamarbeid skal foregå ved *beiting* i hele perioden samarbeidet pågår. Dette vil medføre en innstramming av regelverket ved at det ikke lenger vil være adgang til å gjennomføre sommersamarbeid i løsdriftsfjøs. Det legges til grunn at et beitesamarbeid i medhold av § 4 første ledd nr. 2, også oppfyller vilkårene for å motta beitetilskudd, jf. produksjonstilskuddsforskriften¹² § 7 annet ledd nr. 1.

Departementet foreslår videre at samarbeidet i beitesesongen ikke skal kunne strekke seg ut over en periode på *seks måneder*. Dette forslaget fremgår også av utkastets § 4 første ledd nr. 2. Det vil således ikke lenger være adgang til å gå rett fra beitesamarbeid til konsentrert kalving, og på den måte omgå kravene om normal helårsproduksjon og at produksjonen skal foregå på landbrukseiendommen kvoten tilhører.

For helhetens skyld vises det til at departementet vil be Statens landbruksforvaltning om å skjerpe inn praksisen når det gjelder perioden for konsentrert kalving. Endringen innebærer at perioden for akseptert opphold i melkeleveransene, i forbindelse med konsentrert kalving, reduseres fra fem til fire måneder.

Endringen av § 4 første ledd nr. 2 vil medføre at også § 4 annet ledd må endres. Nåværende § 4 annet ledd gir unntak fra første ledd nr. 2 til samdrifter. Forslaget til nytt første ledd nr. 2, som omtalt ovenfor, presiserer at melkeproduksjon som foregår gjennom *beitesamarbeid* ikke kan vare utover seks måneder. På bakgrunn av at samdrift er en samarbeidsform som skiller seg klart fra beitesamarbeid og som reguleres i egen bestemmelse,¹³ er det ikke lenger behov for å gi samdrifter unntak fra § 4 første ledd nr. 2. Departementet foreslår på denne bakgrunn at henvisningen til § 4 første ledd nr. 2 oppheves i § 4 annet ledd.

5. ENDRING I OMSETNINGSREGIONER

Det følger av kvoterforskriften § 14 at omsetningsregionene for kumelkkvoter består av fylkene, utenom Akershus, Vestfold, Østfold og Oslo som anses som én omsetningsregion. I jordbruksoppgjøret 2008 ble dette vedtatt at siste nevnte omsetningsregion skal splittes i tre regioner, hvor Akershus og Oslo utgjør én region og Vestfold og Østfold hver sin region. Det foreslås at denne endringen inntas i utkastets § 14.

---

¹² Forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket

¹³ Jf § 9.

Bestemmelsen om nye omsetningsregioner vil gjelde fra 1. januar 2009. For innmelding av kvotekjøp og -salg etter 31. desember 2008, vil nye omsetningsregioner legges til grunn. For foretak som melder inn kjøp og salg innen 31. desember 2008, skal imidlertid nåværende omsetningsregion fortsatt gjelde.

Det presiseres at nye omsetningsregioner også vil gjelde for ordningen med kvoteleie.

6. AVVIKLING AV EGNE REGLER FOR EKTEFELLER/SAMBOERE

6.1 Gjeldende rett

Det følger av forskriftens § 9 første ledd nr. 3, at landbrukseiendommer som inngår i samdrift må ha forskjellige eiere. Videre følger det at landbrukseiendommer som eies eller forpaktes av personer som er gift eller samboende, ikke kan inngå i samdrift med hverandre og andre.¹⁴ Disse kan i stedet få beregnet felles kvote, jf. någjeldene forskrift § 10.

En av grunnene til at man i kvoteforskriften ikke har åpnet for at ektefeller/samboere kan gå inn i samdrift med hverandre og andre er at ektefeller/samboere før revisjonen av produksjonstilskuddsregelverket i 2002/2003, ble betraktet som én og samme bruker både i kvotesammenheng og i tilskuddsammenheng. De oppfylte derfor ikke § 9 første ledd nr. 3 om at eiendommer som går inn i samdrift må ha forskjellige eiere. Etter revisjon av produksjonstilskuddsregelverket ble det åpnet for at ektefeller/samboere kan drive hvert sitt jordbruksforetak og samtidig motta felles produksjonstilskudd. Dette la også til rette for at ektefeller/samboere kunne levere på hver sin kvote og samtidig oppfylle kravene for felles produksjonstilskudd.

En annen grunn til at ektefeller/samboere ikke fikk gå inn i samdrift med hverandre og andre, var at det ble ansett som vanskeligere å kontrollere at det daværende aktivitetskravet ble oppfylt i samdrifter mellom ektefeller/samboere. Aktivitetskravet ble imidlertid fjernet i 2004.

Hensynet til ektefeller/samboere ble videre ansett tilstrekkelig ivaretatt gjennom gjeldende kvoteforskrift § 10 om felles kvote for ektefeller/samboere.

Landbruks- og matdepartementet har i påvente av nytt regelverk åpnet for at Statens landbruksforvaltning kan dispensere fra forskrift om kvoteordning for melk § 9 nr. 3 annet punktum, slik at ordinært regelverk for samdrifter kan anvendes også der ektefeller/samboere med hver sin melkekvote skal gå sammen med hverandre og andre om felles melkeproduksjon, jf. brev av 15. juli 2008.

---

¹⁴ "Samdrift med hverandre og andre" viser i denne sammenheng til ektefeller/samboere som ønsker å gå inn i samdrift med hverandre og i tillegg eventuelt også andre.

6.2 Departementets vurdering og forslag

Etter revisjon av produksjonstilskuddsregelverket og avviklingen av aktivitetskravet for samdrifter, foreslår Landbruks- og matdepartementets at det nå åpnes for at ektefeller/samboere kan gå inn i samdrift med hverandre og andre. Etter departementets vurdering ligger forholdene godt til rette for at ektefeller/samboere bør kunne etablere samdrift eller inngå leiekontrakter på samme vilkår som andre melkeprodusenter. Departementet foreslår derfor at muligheten for beregning av felles kvote fjernes fra kvotereguleringen. Ektefeller/samboere som ønsker å få beregnet felles kvote må derfor etter nytt regelverk søke om å få beregnet kvote som samdrift, der hovedbestemmelsen er å finne i § 9.

Som en følge av at departementet foreslår å likestille ektefeller/samboere med andre melkeprodusenter, må forskriften endres på flere punkter. Departementet foreslår å oppheve § 9 første ledd nr. 3 annet punktum som fastslår at landbrukseiendommer som eies eller forpaktes av personer som er gift eller samboende, ikke kan inngå samdrift med hverandre. Dette åpner på denne måte for at også ektefeller/samboere etter forskriftsendringen kan inngå samdrift med hverandre og andre. Videre foreslås det å oppheve hele § 10, slik at bestemmelser om beregning av felles kvote for ektefeller/samboer nå bortfaller. På bakgrunn av opphevingen av § 10 foreslår departementet videre å endre § 11 ved å ta bort alle henvisningene til § 10. Som en ytterligere konsekvens av at det særskilte regelverket for ektefeller/samboere foreslås opphevet, må særbestemmelsen i § 4 fjerde ledd, annet punktum om ektefeller/samboere som blir regnet som ett foretak i henhold til produksjonstilskuddsforskriften, også oppheves. Etter departementets vurdering er hensynet til ektefeller/samboer tilstrekkelig ivaretatt i nytt samdriftsregelverk.

Departementet foreslår at foretak som er innvilget felles kvote blir omdefinert til samdrift. Det foreslås gjennomført ved at ektefeller/samboer som fram til ikraftsettelsestidspunktet 1. januar 2009 har fått beregnet felles kvote etter nåværende § 10, etter 1. januar 2009 får beregnet samdriftskvotepå etter § 11. Dette uten hensyn til kravet i § 9 første ledd nr. 5 om maksimal avstand på 17 km. Det vil si at foretak som har fått beregnet felles kvote og der avstanden er mer enn 17 km mellom landbrukseiendommene, fritas fra kravet om maksimal avstand mellom landbrukseiendommer som inngår i samdrift. Bakgrunnen for dette er at departementet ikke ønsker å gripe inn i de historiske rettighetene som er tidelt ektefeller/samboere som har fått beregnet felles kvote etter nåværende § 10. Denne overgangsbestemmelsen foreslås nedfelt i § 9 nytt annet ledd.

I hovedsak vil forslaget innebære økt fleksibilitet for ektefeller/samboere som ønsker å drive sammen med hverandre og andre. Ektefeller/samboere som går inn i samdrift med hverandre og andre, må som følge av forslaget følge ordinært regelverk for samdrifter, inklusive bl.a. antalls- og avstandsbegrensningen. Dette betyr at ektefeller/samboere ikke kan gå i samdrift med hverandre dersom avstandskravet på 17 km overstiges. En samtidig innføring av kvoteleie, der det ikke er avstands- og antallsbegrensning, fører imidlertid til at dette i realiteten vil ha mindre betydning.

7. PRESISERING AV KLAGENEMNDAS MANDAT

7.1 Gjeldende rett

I forskriftens § 25 andre ledd fremgår det at klagenemnda oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet. Klagenemnda skal bestå av to personer som representerer Landbruks- og matdepartementet, herav lederen, samt én representant fra Norges Bondelag og én representant fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

7.2 Departementets vurdering og forslag

I forbindelse med arbeidet med utforming av instruks for klagenemnda,¹⁵ har departementet vurdert det slik at begrepet ”representerer” og ”representant” gir et noe misvisende bilde av de faktiske forhold knyttet til nemndas funksjon som uavhengig klageinstans under Landbruks- og matdepartementet. Det er avgjørende at nemnda fatter sine vedtak innenfor kvotereguleringens rammer, uten å ta utenforliggende hensyn, herunder å skjule til hva som måtte være tjenlig for den organisasjonen eller institusjonen man er ansatt i eller registrert som medlem av.

Departementet legger til grunn at klagenemnda også i dag anser seg bundet av kvotereguleringen. Departementet mener likevel at dette bør tydeliggjøres i kvoteforskriften ved at henvisningene til representasjon tas ut av bestemmelsen. I stedet foreslås det å fremheve de to faglagenes ansvar for å *foreslå* hvert sitt medlem av klagenemnda. Denne oppnevningsordningen har en parallell til Omsetningsrådets oppnevningsprosedyre.¹⁶ Dette innebærer at Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag står fritt til å foreslå nemndsmedlemmer både innenfor og utenfor egen organisasjon.

Det understrekes at forslaget også innebærer en tydeliggjøring av at det enkelte medlems organisasjonstilhørighet verken er av betydning på forslagsstadiet eller på oppnevningstidspunktet. Snarere legges det til grunn at medlemmene i klagenemnda oppnevnes på bakgrunn av sine faglige kvalifikasjoner.

8. ØVRIGE ENDRINGER

8.1 Oppdatering av i § 4

I § 4 første ledd nr. 4, første punktum innebærer at melkeproduksjonsforetak må oppfylle vilkår for å kunne motta *eget* produksjonstilskudd. § 4 fjerde ledd, første punktum gir unntak fra bestemmelsen over dersom vilkårene i produksjonstilskuddsforskriften ikke er oppfylt fordi foretakets *inntekter av produksjonen* er så lav at foretaket ikke oppfyller kravene til merverdiavgiftsregistrering.

---

¹⁵ Instruks for klagenemnda for kvoteordningen for melk av 26. mars 2008

¹⁶ Lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 3 første ledd jf. § 2 siste ledd.

Til og med 2003 var krav til minimumsomsetning for å kunne motta eget produksjonstilskudd koblet til minimumsomsetning for å kunne bli registrert som merverdiavgiftspliktig,¹⁷ da kr 30 000. I 2004 ble minimumsomsetningen for merverdiregistrering hevet til kl 50 000. Landbruks- og matdepartementet innførte da et eget krav til minimumsomsetning for å kunne motta eget produksjonstilskudd, som ble værende på kr 30 000. Som et resultat av jordbruksoppgjøret 2007, ble krav til minimumsomsetning for å kunne motta eget produksjonstilskudd redusert til kr 20 000.

I nåværende forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 3 første ledd, bokstav b heter det at produksjonstilskudd kan gis til foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, dersom virksomheten er registrert i Enhetsregistret og har hatt en samlet omsetning og uttak av avgiftspliktige varer og tjenester på til sammen minimum kr 20 000. Departementet foreslår derfor å endre § 4 fjerde ledd, første punktum slik at kravet knyttes til en omsetning og uttak av avgiftspliktige varer og tjenester på minimum kr 20 000, slik det heter i nåværende forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 3 første ledd, bokstav b.

8.2 Oppheving av utdaterte bestemmelser

Bestemmelsen i § 8 tredje ledd, om omstillingsbidrag ved konvertering fra geitmelkkvote til kumelkkvote utenfor satsingsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding, foreslås opphevet da omstillingsbidraget ikke ble videreført etter årets jordbruksoppgjør.

Bestemmelsen i § 15 tredje ledd, om spesialordning for geitmelkprodusenter lokalisert utenfor satsingsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding med søknadsfrist 1. januar 2008, foreslås opphevet ettersom søknadsfristen er gått ut og bestemmelsen således ikke lenger kommer til anvendelse.

Bestemmelsen i § 22a, om kjøp av ekstra geitmelkkvote i Verdensarvområdet for vestnorsk fjordlandskap med søknadsfrist 15. mars 2008, foreslås opphevet. Det vises til at søknadsfristen er gått ut og at bestemmelsen således ikke lenger kan komme til anvendelse.

---

¹⁷ Lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28.